

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

Respublika Fənn Olimpiadaları

Rayon (Şəhər) mərhələsi

Azərbaycan dili və ədəbiyyat

Ad _____

Soyad _____

Məktəb _____

1. İmtahan müddəti 90 dəqiqədir.
2. 4 səhv cavab 1 düz cavabı aparır.
3. Hər sual 4 bal ilə qiymətləndirilir.
4. Nəzarətçilərə yalnız cavab kartları təqdim olunur.
5. Rayon (Şəhər) mərhələsinin nəticələrini www.olimpiada.edu.az saytından və ya təhsil aldığınız ümumtəhsil müəssisəsindən öyrəne bilərsiniz.

UĞURLAR!

11-ci sinif

04.02.2018

1. Səhv fikirləri müəyyən edin.

1. Mübtədanın əlavəsi aid olduğu cümlə üzvü ilə eyni şəxsdə deyilsə, xəbərle uzlaşır.
2. Zərflik mübtədə ilə yanaşma əlaqəsində ola bilər.
3. "Oyunçuların çoxu" söz birləşməsi cümlədə mübtədə olarsa, xəbər cəmdə işlənməlidir.
4. Xəbər bütün cümlə üzvləri ilə əlaqəyə girə bilər.
5. Tamamlıq sintaktik əlaqədə həm əsas, həm də asılı tərəf ola bilər.

- A) 1, 2, 3 B) 3, 4 C) 1, 2, 4
D) 4, 5 E) 2, 3, 5

2. Hansı şəxs əvəzliyindən dörd müxtəlif nitq hissəsi düzəltmək mümkündür?**(isim, sifət, zərf, feil)**

- A) biz B) siz C) o
D) sən E) mən

3. Fikirlərdən biri doğrudur.

- A) Feili birləşmələr arasında da uzlaşma əlaqəsi olur.
- B) Qoşmalar quruluşca sadə və mürəkkəb ola bilər.
- C) Söz-cümlələr modal söz, qoşma və ədatlarla ifadə olunur.
- D) Sözün kökü və başlanğıc forması eyni ola bilməz.
- E) Dildə üslublar çoxaldıqca ədəbi dil zəifləyir.

4. Tarixən mənfi, indi isə müsbət semantikəli (mənalı) sözü müəyyən edin.

- A) arı
B) gümrah
C) sayru
D) ixtiyar
E) əbləh

5. "Xülasə, qardaşımla mən birçə dəqiqə səhərəcən yatmayıb atamı gözlədik."– cümləsində neçə fərqli nitq hissəsinə aid söz var?

- A) 6 B) 7 C) 8 D) 9 E) 11

6. "Mənim dərslərini oxumayan, dərslər gecikən, deyilənlərə qulaq asmayan şagirdlərdən heç xoşum gəlmir". Cümləsinin sintaktik təhlilini müəyyən edin.

- A) _____ - - - - - _____
B) _____
C) _____ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ _____
D) - - - - - ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ _____
E) - - - - - _____

7. Mübtədası olmayan hansı cümlədə iki cümlə üzvü həm əsas, həm də asılı tərəfdir?

- A) Şəhərdə bu gün nisbi sakitlik idi.
- B) Qədim Bakımızda köhnə küçələri təmir etdilər.
- C) Məktəbin direktoru bizim qonşumuzdur.
- D) Kim mənim suallarına düzgün cavab verə bilər?
- E) Bakı hər gün gözəlləşir, geniş küçələri çoxalır.

8. Sözlərdən birinin leksik mənası yanlış göstərilib.

- A) **Ayin** – dini qayda-qanunları əks etdirən mərasim
- B) **Kolleksiya** – elmi, bədii, tarixi və s. əhəmiyyəti olan əşyaların toplanması
- C) **Ayaz** – buludsuz gecələrdə şaxta
- D) **Ehtiva etmək** – içinə almaq, daxilində olmaq və s.
- E) **Qundaq** – körpələr üçün yırğalanan kiçik yatacaq

9. "Dünən mənə dediyin bütün sözlərin doğru olduğu hər kəsə aydındır - sadə cümləsinə mürəkkəb cümləyə çevirsək aşağıdakı hansı cümlə ilə eyni növ alınar?"

- A) Vəsiyyəti də bu idi ki, dövlətinin yarısı xeyriyyə məqsədilə sərf olunsun.
- B) Mən bilirəm, sən niyə oxumursan.
- C) Aralarında bəziləri də var ki, heç söz demək olmur.
- D) Sənin də müzdün o olar ki, mənim kimi bəy ilə qohum olarsan.
- E) O, elə bir insandır ki, əlindən hər bir iş gəlir.

10. Komponentlərindən biri sadə, digəri isə mürəkkəb cümlədən ibarət olan tabeli mürəkkəb cümlə hansıdır?

- A) Hökmdar istəmirdi ki, xacə Ənvərdən savayı, bir Allah bəndəsi onun bu halını görsün.
- B) Elə sakitlik oldu ki, qu desəydin, qulaq batardı.
- C) Hamı ürəkdən şadlıq elədi ki, belə bir kişi təzədən bu dünyaya qayıtdı, yaxınlarını sevindirdi.
- D) Mən yaxşı oxumurdum, qardaşım isə əlaçı idi, bacım da ondan geri qalmırdı.
- E) Biz yeməyə çörək tapmırıq, amma ərbab uşaqlarından elələri var ki, yağ yeyib yaxada gəzir.

11. "Tez-tez" zərfi cümlənin birində fərqli mənada işlənib.

- A) Əvvəllər tez-tez şəhərə gedərdik.
- B) O, tez-tez xaricə qastrollara gedir.
- C) Mən səni iclaslarda tez-tez görürəm.
- D) Atam tez-tez mənə deyərdi ki, çalış yaxşılıq elə.
- E) Tez-tez oxudum ki, vaxta qənaət edirəm.

12. "Yağış yağanda pəncərədən həyəti seyr etmək xoşuma gəlir." - nümunəsi ilə cümlə üzvləri baxımından eyni olan bəndi müəyyən edin.

- A) Hələ bahardır.
- B) Mənim qarlı havadan xoşum gəlir.
- C) Bizim balacanın artıq məktəbə gedən vaxtı idi.
- D) Eh, ay ana, axı kimdi gəlib sənə qazanına baxan?
- E) Bu sülalənin hökmdarları Şirvanşahlar adlanırdılar.

13. "Hər ikisi "Böyük dayaq" əsərini böyük düşüncə tərzilə tədqiq etmişdilər." - cümləsində ədəbi dilin hansı normaları pozulmuşdur?

- A) Fonetik, qrammatik
- B) Leksik, qrammatik
- C) Fonetik, leksik
- D) Fonetik, leksik, qrammatik
- E) Yalnız qrammatik

14. Sözdüzəldici şəkilçilərin bunlardan birinin formalaşmasında rolu yoxdur.

- A) Eyni sözün müxtəlif formalarının yaranmasında
- B) Bir nitq hissəsindən digərinin yaranmasında
- C) Eyni bir sözdən iki və daha artıq eyniköklü sözlərin əmələ gəlməsində
- D) Feilin qrammatik mənə növlərinin yaranmasında
- E) Düzəltmə sözlərin yaranmasında

15. Hansı cümlədə ümumi ismin xüsusi ismə keçməsinə aid nümunə yoxdur?

- A) Mehriban 11-ci sinfin əlaçı şagirdlərindən biridir.
- B) Vəfa Nailənin kiçik bacısıdır.
- C) Çiçək bu gün məndən dərsin yerini soruşdu.
- D) Xəyal iki gün bundan əvvəl hərbi xidmətə çağırıldı.
- E) Vüqar ali təhsil müəssisələrindən birində çalışır.

16. İki ədəbi növdə yazan sənətkarları müəyyən edin.

1. S.Vurğun.
2. N.Gəncəvi.
3. Ş.Xətai.
4. M.F.Axunzadə.
5. H.Cavid.
6. Q.Zakir.

- A) 2, 4, 6 B) 1, 5, 6 C) 1, 4, 5
D) 2, 3, 6 E) 4, 5, 6

17. İlk əsərini dramatik növdə yazdığı məlum olan sənətkarları seçin.

1. H.Cavid.
2. Ə.Haqqverdiyev.
3. M.F.Axundzadə.
4. C.Məmmədquluzadə.
5. İ.Əfəndiyev.

- A) 1, 2 B) 2, 3 C) 3, 4
D) 1, 5 E) 4, 5

18. –"Ana, mən sənin yanında müqəssirəm. Mənim günahımdan keç. Dünən səni incitdim".

C. Məmmədquluzadənin "Anamın kitabı" dramından verilmiş nümunə hansı obraza məxsusdur?

- A) Gülbahar
- B) Rüstəm bəy
- C) Mirzə Məhəmmədəli
- D) Səməd Vahid
- E) Qənbər

19. Türk ordusu daim basaraq ölkələr almış, Ən sonda siyasətdə basılmış da bunalmış.

H.Cavidin "İblis" faciəsindən nümunəni davam etdirin və kimin dilindən deyildiyini müəyyən edin.

A) *Turana qılıcdan daha kəskin ulu qüvvət,
Yalnız mədəniyyət, mədəniyyət, mədəniyyət.*

- Vasifin dilindən

B) *İstərsə bütün qarşı çıxan manei yıqsın,
Turanı basıb bağına Altaylara çıqsın,*

- Arifin dilindən

C) *İdraki sönük başçıların qəfləti ancaq
Etmış, edəcək milləti həp əldə oyuncaq.*

- Vasifin dilindən

D) *Əfsus ki, hiçdir sonu, türk ordusu varsın,
İstərsə bütün Hindi də, Əfqanı da sarsın,*

- Kiçik zabitin dilindən

E) *İdraki sönük başçıların qəfləti ancaq
Etmış, edəcək milləti həp əldə oyuncaq.*

- Kiçik zabitin dilindən

20. C. Məmmədquluzadənin "Anamın kitabı" əsərindən verilmiş fikirlərin hansı surətlərə məxsus olduğunu müəyyənləşdirin.

1. Səməd Vahid
 2. Mirzə Məhəmmədəli
 3. Rüstəm bəy
- a) Əvət, həpsi əşardır.
b) Camaat, xahiş olunur acların ərizələrinə qulaq verəsiniz.
c) Mənə qalırsa, Gülbaharı Mirzə Baxşəliyə verərik.
d) Vay sizin halınıza!.. Afərin lüğət yazanlar.
e) Bəncə, Gülbaharı Hüseyin Şahidə verməli.

- A) 1. e; 2. a, d; 3. b, c;
B) 1. d, e; 2. a, b; 3.c;
C) 1. d; 2. a, e; 3. b, c;
D) 1. a, b; 2. d, e; 3. c;
E) 1. c; 2. a, e; 3. b, d;

21. Məntiqi ardıcılığı tamamlayın.

Təcnis, dodaqdəyməz, ...

- A) Vücutnamə
- B) Qıfılbənd
- C) Ustadnamə
- D) Dildönməz
- E) Hərbə-zorba

**22. Laçın yatağıdır, bizim məkanlar,
Yavaş-yavaş gedin, səsiniz anlar.
Qorxuram toxuna ötən zamanlar,
Sürbəniz dağılıb çaşa, durnalar.**

Q. Zakirin "Durnalar" qoşmasından verilmiş nümunədə şair təhlükədən yayınmaq üçün nədən istifadə edib və "sürbə" sözünün mənası nədir?

- A) Metonimiya-dəstə
- B) Epitet-sıra
- C) Metofofor-sıra
- D) Mətnaltı mənadan-dəstə
- E) Varvarizm-uçuş

23. Aşağıdakı ədəbi hadisələrdən biri mənzum faciə janrından əvvəl, Ə.Haqqverdiyevin "Pəri Cadu" əsərindən sonraya aiddir.

- A) "Füyuzat" jurnalının nəşri
- B) "Əli və Nino" əsərinin nəşri
- C) Faciə janrının yaranması
- D) Mənzum dramın yaranması
- E) Milli roman janrının yaranması

24. Bu janrlardan birini ədəbiyyatımıza M.Ə.Sabir gətirməmişdir.

- A) Sətinəl-marş
- B) Sual-cavab
- C) Qırmanc
- D) Taziyanə
- E) Sonet

25. C.Cabbarlının "Oqtay Eloğlu" əsərində sürgündən qayıdan Oqtayı səhnəyə qayıtmağa məcbur edən nə oldu?

- A) Teatra olan bağlılığı, sənəti çox sevməsi
- B) Firəngizə olan məhəbbəti
- C) Sevrəni düşdüyü vəziyyətdən xilas etmək
- D) Onu sürgünə göndərənlərdən qisas almaq
- E) Səməd bəylə Xəspoladın israrlı təkidi